

Til lovforslag nr. L 123. Betænkning afgivet af socialudvalget den 19. maj 1982

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand

(Hjælp til hjemmeboende, handicappede børn)

[af Lis Møller (KF) m.fl.]

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet nogle spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret skriftligt og mundtligt. Nogle af udvalgets spørgsmål er tillige med socialministerens besvarelse heraf optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har endvidere modtaget en henvendelse fra De Samvirkende Invalideorganisationer.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, centrum-demokraternes og det radikale venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *flertal inden for flertallet* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) har ved sin indstilling lagt vægt på, at socialministeren under udvalgsbehandlingen har givet udtryk for, at man af saglige hensyn bør lade en revision af bistanndslovens § 48, stk. 1, afventede resultaterne af socialstyrelsens igangværende undersøgelse, der vil foreligge i august måned i år. Socialministeren har i øvrigt givet tilsagn om i begyndelsen af næste folketingssamling at give folketinget en redegørelse om administrationen af bestemmelsen på grundlag af resultaterne af styrelsens undersøgelse og tage skridt til at ændre bestemmelsen, hvis den viser sig at have haft utilsigtede virkninger.

Et *mindretal inden for flertallet* (centrum-demokraternes medlemmer af udvalget) udtaler, at centrum-demokraterne ved lovens

ikrafttræden i 1980 bad om at få en undersøgelse sat i gang, der grundigt kunne belyse, om loven havde virket hensigtsmæssigt.

Resultaterne foreligger i august 1982, og socialministeren har tilkendegivet, at han vil give folketinget en redegørelse straks herefter. Da der er et mindreforbrug på området på ca. 50 mill. kr. og det tilsigtede var 11 mill. kr., er der selvsagt problemer med administrationen af loven. Disse problemer løses dog ikke ved at føre bestemmelsen tilbage til den oprindelige ordlyd i bistanndsloven, men alene ved på grundlag af undersøgelsen at sørge for, at de midler, der er til rådighed, kommer de dårligst stillede til gode efter samme model, som hr. Poul Schlüter så glimrende redegjorde for ved 1. behandling af lovforslaget i folketingssalen den 4. maj 1982.

Et *andet mindretal inden for flertallet* (det radikale venstres medlem af udvalget) medvirker gerne til en ændring af bistanndslovens § 48, stk. 1, når og hvis det kan dokumenteres, at lovens bestemmelser rammer socialt skævt.

Hverken forslagsstillerne eller andre medlemmer af udvalget har under udvalgsbehandlingen fremlagt eksempler på familier, der er ramt urimeligt. Mindretallet har derimod noteret sig den konservative gruppeformand, hr. Poul Schlüters udtalelser ved 1. behandlingen af lovforslaget, folketingets forhandlinger 1981-82, 2. samling, sp. 6685, om »at det ikke er nogen ny tanke i det konservative folkeparti at anlægge den vurdering

på vores sociale udgiftsudvikling, at vi nok giver alt for meget på alt for mange områder til mennesker, som ikke virkelig har behov, fordi de ikke er i alvorlig nød, og til gengæld giver for lidt i forhold til mange grupper, som er ramt af tilfældige handicap, som vi alle sammen er belastet med.«

Mindretallet finder, at holdningen bag denne udtalelse fra den konservative partileder ligger meget tæt på den indstilling, der lå til grund for besparelserne på bistandslovsområdet i juni 1980.

Allerede ved lovens vedtagelse i 1980 var forligspartierne opmærksom på, at man kunne risikere, at den ville blive administreret hårdere, end lovgiverne havde tænkt sig, og man besluttede derfor nøje at følge udviklingen i kommunernes afgørelser. En samlet undersøgelse heraf kan nu fremlægges i august, og socialministeren har afgivet løfte om at give en redegørelse og fremsætte forslag til eventuelle ændringer af loven straks i det nye folketingsår.

De Samvirkende Invalideorganisationer har i en henvendelse til udvalget (optrykt i betænkningen som bilag 2) tilbudt at medvirke til en klarere definition af handicapbegrebet og/eller udformningen af en bagatelgrænse.

Endelig har udvalgsarbejdet vist, at der langt ind i flertallets rækker er forståelse for, at der ikke bør udbetales småbeløb til velstående forældre, ligesom forslagsstilleren selv ved 1. behandlingen udtalte, at hun »ikke på noget tidspunkt (har) talt om dem, der fik 100 eller 200 kr. i hjælp...«

På denne baggrund forekommer det særdeles usagligt netop nu at genindføre den ubegrænsede ret til at kræve selv små merudgifter ved børns pasning kompenseret af det offentlige uden hensyn til hjemmets egen økonomi. Omfanget og karakteren af denne ret er vist i svaret på spørgsmål 1, der er optrykt i betænkningen som bilag 1, hvoraf det fremgår, at f.eks. gruppen »vådliggere« er reduceret med knap 10.000 fra 1980 til 1981, og at over halvdelen af de familier, der i 1980 modtog hjælp, kun fik meget begrænsede beløb.

Man må derfor forudse, at der i folketinget vil være ønske om igen at stramme bestemmelsen, når undersøgelsen vil muliggøre en klarere formulering end den nugældende, og der er derfor tale om en siksak-kurs, der er skadelig for de berørte familier og til besvær for socialforvaltningerne. Mindretallet forudser, at en sådan stramning ikke vil være politisk gennemførlig, og at endnu flere forældre vil bruge deres ret til at hente kompensation for merudgifter i dette ords videste forstand. I praksis er kompensationsprincippet uden grænser, så længe man ikke vil definere, hvad man skal forstå ved et handicap. Mindretallet forudser derfor, at man med denne ændring af loven tilbage til dens ordlyd fra før 1. januar 1981 ikke bare påfører det offentlige de godt 40 mill. kr., der blev sparet i 1981, men stadig stigende udgifter, efterhånden som den indstilling breder sig, at man bør modtage alt, hvad man har ret til, uanset om man har behov for det.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis, venstres, socialistisk folkepartis, fremskridtspartiets og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal inden for mindretallet* (venstres medlemmer af udvalget) tiltræder det konservative folkepartis lovforslag om en forbedring af de handicappedes muligheder for økonomisk hjælp.

Mindretallet gjorde ved lovændringen for 2 år siden opmærksom på forholdet og vil derfor bidrage til, at der nu rettes op på de utilsigtede virkninger.

Et *andet mindretal inden for mindretallet* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) vil arbejde for, at kompensationsprincippet også genindføres i andre dele af den sociale lovgivning.

Et *tredje mindretal inden for mindretallet* (fremskridtspartiets medlem af udvalget) finder, at dette lovforslag er et skridt i retning bort fra de sociale uretfærdigheder.

Agnete Laustsen (KF) nfm. Lis Møller (KF) Hans Jørgen Holm (V) Henrik Toft (V)
Askjær Jørgensen (FP) Yvonne Herløv Andersen (CD) Birgith Mogensen (CD)
Inge Krogh (KrF) Albertsen (S) Jutta Houmøller (S) Torben Lund (S)
Inge Fischer Møller (S) fmd. Erik B. Smith (S) Taanquist (S) Aase Olesen (RV)
Agerschou (SF) Birthe Hansen (SF)

Partiet VS havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag 1

**Nogle af udvalgets spørgsmål til socialministeren
og dennes svar herpå**

Spørgsmål 1:

Hvilke oplysninger kan ministeren i dag give om administrationen af § 48 i kommunerne samt om besparelsens størrelse?

Svar:

Socialstyrelsen har som et led i sin undersøgelse af virkningen af ændringen af bilstandslovens § 48, stk. 1, pr. 1. januar 1981 indhentet oplysninger om administrationen af § 48, stk. 1, i 1980.

Administrationen af § 48, stk. 1, i 1981, d.v.s. efter lovændringen, vil blive belyst via de oplysninger, som for øjeblikket indsamles og bearbejdes i socialstyrelsen, jfr. vedlagte eksemplar af spørgeskemaet.

På nuværende tidspunkt er ca. 85 pct. af materialet indtastet og ligger dermed klar til analyse, men da undersøgelsen i forvejen kun skal omfatte knap 10 pct. af samtlige familier med bistand efter § 48, stk. 1, er det

for tidligt at foretage detaljerede analyser af materialet med henblik på sammenligning med oplysningerne fra 1980.

I det følgende vil materialet dog blive brugt til beregning af nogle hovedtal.

Fra Danmarks Statistik foreligger en foreløbig opgørelse baseret på indberetning fra 179 kommuner, omfattende ca. 67 pct. af landets befolkning. Heraf fremgår, at antallet af familier, der har modtaget bistand efter § 48, stk. 1, er faldet fra 40.674 i 1980 til 25.560 i 1981.

I tabellen nedenfor er vist, hvorledes antallet af familier med bistand fordeler sig i 1981.

Fordelingen er foretaget ved opregning til landsplan på grundlag af tallene fra Danmarks Statistik og oplysningerne fra socialstyrelsens særundersøgelse og må som følge heraf betragtes som absolut foreløbige for så vidt angår 1981.

Antal familier med bistand efter § 48, stk. 1, fordelt efter barnets handicap

Barnets handicap	1980	1981*)
Vidtgående fysisk eller psykisk handicap	5.660	4.940
Anden kronisk lidelse	10.970	4.990
Vådligger	15.570	5.630
Andet	3.190	1.730
Flere handicappede børn	5.290	2.750
I alt.....	40.680	20.040
Ophørt på grund af de nye regler, men med bistand i 1981		5.520
I alt i 1981		25.560

*) Foreløbige tal.

Faldet i antallet af sager er fremkommet dels ved ophør af igangværende sager, dels ved en nedgang i tilgangen af nye sager.

I alt skønnes omkring 12.000–15.000 sager

at være ophørt på grund af de nye regler.

Nedenfor er vist en ligeledes foreløbig fordeling af disse sager, efter hvor store beløb der blev udbetalt til familierne i 1980.

Antal familier, til hvem bistand efter § 48, stk. 1, er ophørt på grund af de nye regler, procentvis fordelt efter størrelsen af det udbetalte beløb i 1980

Beløbsgruppe kr. pr. år	Antal familier	
	pct.	Akkumuleret pct.*)
1- 499	24	24
500- 999	19	43
1.000- 1.499	23	66
1.500- 1.999	16	82
2.000- 2.499	6	88
2.500- 2.999	3	91
3.000- 3.499	2	93
3.500- 3.999	2	95
4.000- 4.999	2	97
5.000- 9.999	2	99
10.000-19.999	1	100
20.000-		

*) Foreløbige tal.

Socialstyrelsen vil som et led i færdigbearbejdelsen af materialet foretage en nærmere analyse af de sager, hvor der blev ydet større beløb i 1980, og som er ophørt på grund af de nye regler.

I den forbindelse vil de enkelte kommuner blive kontaktet for at få belyst, efter hvilke kriterier beslutningen om ophør af bistand er truffet. (Dette materiale vil indgå i den endelige rapport, som forventes at foreligge i løbet af august måned).

Størrelsen af besparelsen i 1981 på § 48, stk. 1, kan ligeledes belyses ved hjælp af op-

gørelsen fra Danmarks Statistik.

I 1980 var udgiften 136 mill. kr. og i 1981 110 mill. kr., begge opgjort i løbende priser.

Opregnet til prisniveau pr. 1. januar 1982 svarer dette til en udgift i 1980 på 160 mill. kr. og i 1981 på 116 mill. kr.

Anvendes socialstyrelsens særundersøgelse til en opregning til landsplan, fås den nedenfor viste fordeling af udgifter på handicapgrupper.

Også denne tabel må, for så vidt angår 1981, betragtes som absolut foreløbig.

Udgifterne til § 48, stk. 1, fordelt efter barnets handicap. Prisniveau 1. januar 1982

Barnets handicap	1980	1981*)
	Mill. kr. pr. år	
Vidtgående fysisk eller psykisk handicap	65,8	55,6
Anden kronisk lidelse	36,8	23,4
Vådligger	25,6	8,3
Andet	9,7	9,4
Flere handicappede børn	22,4	16,1
I alt	160,8	112,8
Ophørt på grund af de nye regler, men med bistand i 1981		3,2
I alt 1981		116,0

*) Foreløbige tal.

Det bemærkes, at socialstyrelsen ikke er bekendt med, om og i hvilket omfang familier med hjemmeboende handicappede børn, hvortil tilskud efter § 48, stk. 1, er bortfaldet i løbet af 1980, har modtaget hjælp efter andre bestemmelser i bistandsloven.

Socialministeriet kan henholde sig til foranstående.

SOCIALSTYRELSEN

Indsendes senest d. 28
februar 1982 til
Socialstyrelsen
Postboks 2555
2100 København Ø

SÆRUNDERSØGELSE VEDRØRENDE HJÆLP EFTER BISTANDSLOVENS § 48, STK. 1 I 1981

Blanketten udfyldes kun i sager, hvor hovedpersonen er født den 14., 15. eller 16. i måneden.
Yderligere vejledning findes på vedlagte bilag.

SOCIAL- OG SUNDHEDSFORVALTNINGENS NAVN (Evt. stempel)		Skemanummer				
1. HOVEDPERSONENS FØDSELSDATO OG -ÅR		Dag	Måned	År		
2. SAMLIVS- OG HUSSTANDSFORHOLD		(Sæt eet X)				
Her anføres forholdene den 1. jan. 1981 eller ved sagens start i 1981.	Bor alene			21	☐	
Der ses bort fra eventuelle hjemmeboende børn under 18 år.	Bor med ægtefælle			22	☐	
	Bor med samlever i ægteskabslignende forhold			23	☐	
	Bor med andre			24	☐	
3. BARNETS/BØRNEENES FØDSELSÅR	Barn 1	Barn 2	Barn 3	Barn 4		
Kun de(t) barn (børn) der er årsag til at bistand ydes	19 _____	19 _____	19 _____	19 _____		
4. BARNETS/BØRNEENES HANDICAP	(Sæt eet X for hvert barn)					
Vidtgående fysisk eller psykisk handicap	1 ☐	☐	☐	☐		
Anden kronisk lidelse	2 ☐	☐	☐	☐		
Vådligger	3 ☐	☐	☐	☐		
Andet	4 ☐	☐	☐	☐		
5. SAMTLIGE HJEMMEBOENDE BØRN					Antal	
under 18 år pr. 1. januar 1981 eller ved sagens start i 1981					☐	
6. KONTANTHJÆLP					ja	Nej
Har hovedpersonen og/eller dennes familie i 1981 modtaget bistand efter § 37 og/eller § 40, stk. 1 og/eller § 42, stk. 1 og/eller § 43					61 ☐	62 ☐
7. SAGENS STATUS					(Sæt eet X)	(Sæt eet X)
Oplysningerne vedrører kun bistand efter § 48, stk. 1						
Sagen startet før lovændringen pr. 1. jan. 1981	71	☐	Sagen afsluttet i løbet af 1981 (senest d. 31. dec.) (Hvis X her besvares spørgsmål 9 og 10)	73	☐	
Ny sag i løbet af 1981	72	☐	Ikke afsluttet sag pr. 31. dec. 1981	74	☐	
8. VIRKNING AF LOVÆNDRINGEN PR. 1. JAN. 1981					(Sæt eet X)	
Hjælpens størrelse påvirket af de nye regler	81	☐				
Hjælpen reduceret som følge af de nye regler, men ikke ophørt	82	☐				
a) Angiv (evt. skønsmæssigt) størrelsen af den samlede reduktion i løbet af 1981	Kr. _____					
Hjælpen ophørt som følge af de nye regler	83	☐				
a) Angiv hvor meget der i alt blev udbetalt i løbet af 1980	Kr. _____					
b) Antal måneder med udbetaling af hjælp i 1980	Antal _____					
c) Tidspunkt for sidste udbetaling	Måned	År				
	_____	_____				
9. ÅRSAG TIL SAGENS AFSLUTNING	Besvares kun hvis sagen blev afsluttet i 1981, jfr. spørgsmål 7. (Sæt eet X)					
Flytning til anden kommune			91	☐		
Barnet fyldt 18 år			92	☐		
De nye regler, fordi:						
a) Familien havde stor indtægt og/eller formue			93	☐		
b) Familien havde små merudgifter			94	☐		
c) Familien ikke afgav indtægtsoplysninger			95	☐		
Andet			96	☐		
10. ANDEN BISTAND VED OPHØR AF HJÆLP EFTER § 48, STK. 1	Besvares kun hvis sagen blev afsluttet i 1981, jfr. spørgsmål 7 og 9.					
Ophold på døgninstitution	10	☐	11	☐		
Invalldension	12	☐	13	☐		
Rådgivning og vejled. (§28)	14	☐	15	☐		
Andet	16	☐	17	☐		

VEND

11. UDGIFTER TIL BISTAND EFTER § 48, STK. 1

Den samlede udbetalte hjælp i 1981
kr.

	Løbende hjælp 1	Eengangshjælp 2	Udbetalt i alt 1 og 2
1. Vask og personlig hygiejne			
2. Beklædning			
3. Særlig kost			
4. Medicin			
5. Befordring			
6. Lejlighedsvis aflastning af forældre eller andre			
7. Tabt arbejdsfortjeneste - heltid			
- deltid			
- i forbindelse med ledsagelse til behandling			
8. Tegnsprogkurser m.v.			
9. Andet: art anføres			
I alt udbetalt hjælp i 1981. (Punkt 1 - 9)			

12. SUPPLERENDE BISTAND

Sæt X hvis hovedpersonen og/eller dennes familie i løbet af 1981 modtog følgende bistand på grund af barnets/børnernes handicap:

(Evt. fl. X)

1. Koordinerende indsats fra sundhedsplejerske	☐
praktiserende læge	☐
andre	☐
2. Specialrådgivning (§ 29) (Kun ved vidtgående fysisk eller psykisk handicap)	☐
3. Specialpædagogisk bistand efter folkeskolelovens § 19 fra	
kommunen § 19, stk. 1	☐
amtskommunen § 19, stk. 2	☐
4. Støttepædagog (§ 33, stk. 1 (jfr. § 46, stk. 2) eller § 40, stk. 2)	
i hjemmet	☐
andetsteds	☐
5. Dagpleje-/daginstitutionsplads (§ 63, § 69 eller § 95a)	☐
6. Aflastning (§ 52 (jfr. § 55 og § 56), § 63, § 69 eller § 96)	
i hjemmet	☐
i institution eller fremmed pleje	☐

Eventuelle henvendelser om dette skema kan rettes til:

(Navn)

(Telefonnummer)

Bilag til bet. o. lovf. vedr. social bistand

VEJLEDNING

i udfyldelse af skemaet til socialstyrelsens

SÆRUNDERSØGELSE VEDRØRENDE HJÆLP EFTER BISTANDSLOVENS § 48, STK. 1 I 1981

Skemaets anvendelse

Skemaet anvendes af alle kommuner.

Der udfyldes eet skema for hver hovedperson, der er født den 14., 15. eller 16. i måneden, og som i 1981 har modtaget hjælp efter bistandslovens § 48, stk. 1 til forsørgelse i hjemmet af barn/børn med et fysisk eller psykisk handicap. Desuden udfyldes der skemaer for de hovedpersoner, hvor hjælpen på grund af de nye regler er ophørt pr. 1.1.1981, og sidste udbetaling fx har fundet sted i december 1980. D.v.s. at der dels skal udfyldes skemaer for nye sager i 1981, hvor hovedpersonen er født d. 14., 15. eller 16. i måneden, dels for alle de sager, der på det tidligere indsendte 1980-skema var markeret som "ikke afsluttet sag pr. 31.12.1981".

De udfyldte skemaer bedes indsendt til socialstyrelsen **senest den 28. februar 1982.**

Bemærkninger til enkelte punkter i skemaet.

Social- og sundhedsforvaltningens navn.

Under "skemanummer" kan foretages en nummerering (mærkning) af skemaet for at lette fremfindingen ved en eventuel fejlsøgning.

1. Hovedpersonens fødselsdato og -år.

Som hovedperson registreres den person, som i hjemmet forsørger barnet. Ydes hjælpen til samlevende ægtefæller, registreres enten manden eller hustruen som hovedperson efter forvaltningens eget skøn.

4. Barnets/børnenes handicap.

Der sættes eet X for hvert barn, ved

Vidtgående fysisk eller psykisk handicap, hvis barnet er psykisk udviklingshæmmet (åndssvagt), epileptiker, vanført, talelidende, blindt eller stærkt svagsynet, døvt eller svært tunghør eller har psykiatriske lidelser eller ved

Anden kronisk lidelse, hvis barnet ikke har et vidtgående fysisk eller psykisk handicap, men en anden kronisk lidelse, f.eks. sukkersyge, kronisk allergi, cystisk fibrose o.lign., eller ved

Vådligger, hvis bistand **alene** ydes fordi barnet er vådligger. Er bistand ydet på grund af yderligere et handicap, sættes derfor X ved dette handicap i stedet, eller ved

Andet, hvis barnets handicap er et andet end de nævnte, f.eks. andre lidelser, der ikke er kroniske.

5. Samtlige hjemmeboende børn.

Her anføres antallet af hjemmeboende børn inklusive det/de handicappede børn.

7. Sagens status.

Oplysningerne i denne rubrik vedrører kun bistand efter § 48, stk. 1. F.eks. betragtes sagen som ny, hvis bistanden efter § 48, stk. 1 ydes for første gang i 1981 - selv om hovedpersonen eller dennes husstand forud herfor havde en løbende sag om bistand efter andre af bistandslovens paragraffer. Har sagen været afsluttet i en periode på grund af de nye regler, men genoptaget senere i 1981 markeres dette ikke særskilt. Sagen skal derfor hverken markeres som afsluttet eller som ny sag af den grund.

8. Virkning af lovændringen pr. 1. jan. 1981.

Spørgsmålet besvares altid.

Er hjælpen **reduceret** som følge af de nye regler, men ikke ophørt (X ved 82), anføres forskellen mellem den faktisk udbetalte hjælp, og det beløb der ville være blevet udbetalt i hjælp, såfremt reglerne fra før d. 1. jan. 1981 stadig havde været gældende, d.v.s. såfremt der ikke havde været taget hensyn til familiens økonomi.

Er hjælpen **ophørt** som følge af de nye regler, oplyses det, hvor meget der i alt blev udbetalt i 1980. Dette beløb kan hentes direkte fra skemaet fra 1980-undersøgelsen, hvor det er anført i nederste venstre hjørne.

9. Årsag til sagens afslutning.

Er sagen afsluttet i løbet af 1981 (X ved 73) afkrydses årsagen - kun eet X.

Er hjælpen ophørt på grund af de ny regler, alene fordi familien havde små merudgifter sættes X ved 9b (94). Var begrundelsen derimod, at familien havde stor indtægt og/eller formue, skal afkrydsningen foretages ved 9a (93), j.fr. socialministeriets cirkulæreskrivelse af 11. marts 1981, om udmåling af hjælp efter bistandslovens § 48, stk. 1, pkt. 7.

10. Anden bistand ved ophør af hjælp efter § 48, stk. 1.

Spørgsmålene besvares i alle tilfælde, hvor bistanden efter § 48, stk. 1 er ophørt i 1981.

Under "Andet" (16) afkrydses, om der på grund af barnets handicap ydes hjælp efter bistandslovens øvrige bestemmelser, fx § 42, § 46 og § 48, stk. 2.

11. Udgifter til bistand efter § 48, stk. 1.

De anførte eksempler på udgiftsarter, hvortil der kan ydes hjælp efter § 48, stk. 1, følger opdelingen i socialministeriets cirkulære af 3. november 1975 om kontanthjælp efter bistandsloven, pkt. 54. Såfremt der ydes hjælp til andre udgiftsarter, anføres den/disse i rubrikken "Andet".

For hjælp ydet til de på skemaet under pkt. 1 - 6 anførte udgiftsarter anføres hvor stor en del af hjælpen, der ydes som **løbende hjælp**, hvorved forstås, at hjælpen udbetales med et forud aftalt beløb pr. måned, pr. kvartal eller lignende, samt hvor stor en del af hjælpen, der ydes som **eengangshjælp**, hvorved forstås, at hjælpen ikke udbetales løbende. J.fr. ovennævnte cirkulære pkt. 55.

Årets samlede udbetaling anføres ved hver udgiftsart for sig. Nederst anføres desuden hvor meget, der i alt er udbetalt til familien som bistand efter § 48, stk. 1 i løbet af 1981.

Er der flere børn med handicap i familien skal hjælpen ikke opgøres pr. barn.

12. Supplerende bistand.

Koordinerende indsats afkrydses, hvis hjælpen efter § 48, stk. 1 har været kombineret med bistand i sagen fra andre sagkyndige, som f.eks. læger, sundhedsplejersker, psykologer, daginstitutioner m.v. En lægeerklæring som dokumentation for barnets handicap betragtes ikke som koordinerende indsats.

Specialrådgivning afkrydses kun, hvis barnet har et vidtgående fysisk eller psykisk handicap, og der har været ydet specialrådgivning fra enten amtskommunen (socialcentret eller en institution for børn med vidtgående fysiske eller psykiske handicap) eller fra statens konsulenter for blinde, døve, tunghøre, vanføre eller psykisk udviklingshæmmede.

Specialpædagogisk bistand efter folkeskolelovens § 19 afkrydses ved stk. 1, såfremt **kommunen** har ydet specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand og ved stk. 2, såfremt **amtskommunen** har ydet bistand.

Støttepædagog afkrydses ved "Andetsteds", hvis der i 1981 før 1. august i en daginstitution har været tilknyttet en bestemt person som særlig støtte for barnet.

Aflastning i hjemmet afkrydses, bl.a. hvis der ydes hjemmehjælp efter § 52 eller kontanttilskud efter § 56.

Hvornår de øvrige rubrikker skal afkrydses fremgår af skemaets tekst.

Ved tvivlsspørgsmål i forbindelse med udfyldningen rettes henvendelse til: overassistent Alice Reinhardt, Tlf.: (01) 29 91 22, lokal 3606 eller fuldmægtig Kaja Pedersen, lokal 3456.

Spørgsmål 7:

Hvilke årsager er der til udbetalinger efter § 48, stk. 1, ud over de tilfælde, der registreres som egentlige, varige handicaps (der tænkes på midlertidige sygdomme eller andre tilstande, der betyder udgifter for forældrene til f.eks. medicin, pasning, vask m.v.)?

Svar:

Socialstyrelsen bemærker indledningsvis, at det efter § 48, stk. 1, kun er børn og unge med fysiske eller psykiske handicap (vidtgående eller ikke vidtgående), som kan få dækket merudgifter ved forsørgelsen i eget hjem.

Ifølge den praksis, der er lagt på området, skal et handicap eller en anden kronisk lidelse have en varighed på ca. 1 år for at falde ind under § 48, stk. 1-tilfældene.

Medicinudgifter, der ikke afholdes af den offentlige sygesikring, til børn og unge med midlertidige sygdomme ydes efter bilstandslovens § 46, stk. 1, hvis familien ikke selv har

midler til at betale udgiften.

Socialstyrelsen har i undersøgelsen af virkningerne af ændringen af bilstandslovens § 48, stk. 1, indhentet oplysninger om, hvilken handicapgruppe barnet tilhører, samt om, hvilke merudgifter der blev ydet bistand til.

De anvendte handicapgrupper er

- vidtgående fysisk eller psykisk handicap
- anden kronisk lidelse
- vådligger og
- andet.

Merudgifterne er opdelt efter om de blev ydet med et forud aftalt beløb pr. måned, pr. kvartal eller lignende, her kaldet løbende hjælp, og hvor stor en del der blev ydet som éngangshjælp.

Fra 1980-undersøgelsen foreligger disse oplysninger færdigbearbejdede.

Nedenstående tabel 11, der stammer fra socialstyrelsens rapport om 1980-undersøgelsen, offentliggjort i februar 1982, belyser, hvilke merudgifter der blev ydet bistand til i 1980.

Antal familier med bistand efter § 48, stk. 1, fordelt efter udgiftsart og barnets handicap. 1980

Udgiftsart	Barnets handicap												
	Vidtgående fysik eller psykisk handicap		Anden kronisk lidelse		Vådligger		Andet		Flere handicappede børn		I alt		
	Antal familier		Antal familier		Antal familier		Antal familier		Antal familier		Antal familier		
	abs.	procent af antal i gruppe	abs.	procent af antal i gruppe	abs.	procent af antal i gruppe	abs.	procent af antal i gruppe	abs.	procent af antal i gruppe	abs.	procent af antal i gruppe	
Vask og personlig hygiejne	Løbende hjælp...	118	24	89	9	1.328	95	27	10	349	76	1.911	53
	Éngangshjælp....	6	1	9	1	288	21	8	3	78	17	389	11
Beklædning	Løbende hjælp...	105	21	40	4	18	1	33	12	19	4	215	6
	Éngangshjælp....	40	8	27	3	55	4	48	18	37	8	207	6
Særlig kost	Løbende hjælp...	8	2	149	15	1	0	14	5	20	4	192	5
	Éngangshjælp....	0	–	5	1	0	–	2	1	2	1	9	0
Medicin	Løbende hjælp...	95	19	513	53	7	0	46	17	63	14	724	20
	Éngangshjælp....	29	6	225	23	8	1	33	12	27	6	322	9
Befordring	Løbende hjælp...	104	21	24	2	2	0	17	6	8	2	155	4
	Éngangshjælp....	43	9	25	3	1	0	8	3	12	3	89	3
Lejlighedsvis aflast. af forældre ell. andre	Løbende hjælp...	89	18	9	1	0	–	6	2	6	1	110	3
	Éngangshjælp....	31	6	3	0	0	–	0	–	4	1	38	1
Tabt arbejdsfortj.	– heltid.....	22	5	14	2	0	–	17	6	4	1	57	2
	– deltid.....	41	8	21	2	1	0	2	1	4	1	69	2
– i forb. med leds. til beh.		4	1	4	0	0	–	2	1	4	1	14	0
Tegnsprogkurser m.v.		14	3	0	–	0	–	0	–	2	0	16	0
Andet		210	42	153	16	21	2	75	27	48	11	507	14
I alt ydelser		959	–	1.310	–	1.730	–	338	–	687	–	5.024	–
Gnsn. antal ydelser pr. familie			1,9	–	1,4	–	1,2	–	1,2	–	1,5	–	1,4
Relativ fordeling af ydelser på handicapgrupper			19 pct.	–	26 pct.	–	34 pct.	–	7 pct.	–	14 pct.	–	100 pct.

For 1981 kan tilsvarende detaljerede oplysninger endnu ikke leveres. Nedenfor er dog vist en foreløbig opgørelse af antallet af merudgifter fordelt efter udgiftsart.

Der er vist udgiftsfordeling for familier med et barn, der er vådligger, og for familier

med et barn, hvis handicap i undersøgelsen er rubriceret under »andet«. (D.v.s. hverken vidtgående fysisk eller psykisk handicap, anden kronisk lidelse eller vådligger). Endelig er vist fordelingen i det samlede materiale (i alt).

Antal familier med bistand efter § 48, stk. 1, procentvis fordelt efter udgiftsart. 1981

Udgiftsart	Barnets handicap			
	Vådligger procent af antal i gruppe	Andet procent af antal i gruppen	I alt procent af alle famili- er	
Vask og personlig hygiejne	Løbende hjælp.....	93	13	51
	Éngangshjælp.....	18	2	9
Beklædning	Løbende hjælp.....	3	12	9
	Éngangshjælp.....	5	6	5
Særlig kost	Løbende hjælp.....	—	14	8
	Éngangshjælp.....	0	1	1
Medicin	Løbende hjælp.....	1	22	20
	Éngangshjælp.....	0	13	8
Befordring	Løbende hjælp.....	0	10	8
	Éngangshjælp.....	—	2	2
Lejlighedsvis aflastning af forældre eller andre	Løbende hjælp.....	—	2	5
	Éngangshjælp.....	—	—	1
Tabt arbejdsfortjeneste	Heltid	—	8	2
	Deltid	—	5	4
— i forb.med leds. til behandl.		—	1	1
Tegnsprogkurser m.v.		—	—	0
Andet		4	25	18
Gnsn. antal ydelser pr. familie		1,3	1,3	1,5
Relativ fordeling af ydelser på handicapgrupper		27	7	100

Til familier med et barn, der vådligger, blev der i 1981 udbetalt ca. 8 mill. kr. mod i 1980 ca. 25 mill. kr. (prisniveau januar 1982) (jfr. besvarelsen af spørgsmål 1).

Til familier med et barn i handicapgruppen »andet« blev der i 1981 udbetalt ca. 16 mill. kr. mod i 1980 godt 22 mill. kr. (prisniveau januar 1982).

Socialministeriet kan henholde sig til foranstående.

Spørgsmål 8:

Kan ministeren gennem en ændring af bekendtgørelse eller cirkulære undtage bestemte grupper af ydelser?

Svar:

Socialministeren har forstået spørgsmålet således, om der ved ændring af bekendtgørelse eller cirkulære kan undtages nogle bestemte grupper af handicappede fra at få støtte efter bestandslovens § 48, stk. 1.

Efter § 48, stk. 1, kan personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med et fysisk eller psykisk handicap, få dækket de nødvendige merudgifter ved forsørgelsen.

I socialministeriets cirkulære af 25. oktober 1980 om kontanthjælp efter bilstandsloven, pkt. 51, er foretaget en nærmere afgrænsning af den personkreds, der falder ind under begrebet fysisk eller psykisk handicap. Det fremgår, at § 48, stk. 1, omfatter alle børn med vidtgående fysiske eller psykiske handicap samt børn med fysiske eller psykiske handicap af vedvarende karakter. Det er

ikke en forudsætning, at der er tale om en uheldelig lidelse, men som udgangspunkt kan der lægges vægt på, om lidelsen skønnes at ville vare længere end 1 år.

Cirkulæret er vejledende over for kommunerne, og socialministeriet vil ikke bindende for kommunerne kunne foretage ændringer i personkredsen ved at ændre i cirkulæret.

Såfremt der ønskes en egentlig bindende afgrænsning af, hvilken personkreds der kan få hjælp efter § 48, stk. 1, kræver dette en ændring af lovteksten gående ud på en bemyndigelse til socialministeren til at fastsætte regler om afgrænsningen af den personkreds, der har ret til bistand. Socialministeren vil herefter med hjemmel i loven kunne udstede en bekendtgørelse om afgrænsning af person-

kredsen.

En bemyndigelse som den nævnte er givet i § 48, stk. 2, om støtte til personer over 18 år med vidtgående fysiske eller psykiske handicap. Personkredsen er afgrænset i socialministeriets bekendtgørelse nr. 277 af 19. juni 1979.

Med hensyn til spørgsmålet om at undtage visse handicap fra hjælp efter § 48, stk. 1, skal man i øvrigt henvise til socialministeriets bemærkninger af 12. maj 1982 til De Samvirkende Invalideorganisationers skrivelse af 10. maj 1982 (L 123 – bilag 5). Som anført heri må det anses for principielt uheldigt at give socialministeren en bemyndigelse til at undtage bestemte grupper af handicappede børn fra at få hjælp efter § 48, stk. 1.

Bilag 2

**Henvendelse fra De samvirkende Invalideorganisationer
og socialministerens kommentar hertil**

DE SAMVIRKENDE INVALIDEORGANISATIONER

Vedr. lovforslag nr. L 123 og nr. L 159

København, den 10. maj 1982

De samvirkende Invalideorganisationer hilser de – af det konservative folkeparti – her fremsatte lovforslag velkommen og kan på det varmeste anbefale deres vedtagelse.

I den forbindelse skal vi tillade os at henvise til vores skrivelse af 14. maj 1980 til folketingets socialudvalg og en udtalelse fra De samvirkende Invalideorganisationers hovedbestyrelsesmøde den 26. april 1982.

Tanken bag de handicapkompenserende ydelser var at kompensere for de merudgifter og manglende livsudfoldelsesmuligheder, et handicap medfører. Herigennem viste samfundet sin solidaritet med de handicappede medborgere og tilskyndede disse og deres familier til selv, ved egen indsats, at blive en integreret del af fællesskabet.

Ud fra en langsigtet betragtning er der næppe tvivl om, at ydelse af handicapkompensation – samfundsøkonomisk set – er en billig løsning.

En udvikling bort fra institutionsanbringelse og forsørgelse af handicappede henimod integration og fuld deltagelse i såvel arbejdsliv som i det øvrige samfundsliv er ikke alene menneskeligt berigende for alle parter, men også økonomisk set fornuftigt.

Ved at indtægtsregulere handicapkompensationerne ødelægges man delvis handicappeles motivation til at klare sig selv.

Finder man, at der er grupper af borgere i samfundet, der tjener for mange penge eller har en for høj levestandard, da bør disse problemer klares via indkomspolitikken eller skattepolitikken. Dette spørgsmål er imidlertid handicapkompensationsprincippet helt uvedkommende.

Med venlig hilsen

Svend Jensen

Folketingets socialudvalg
Folketingspartiernes gruppeformænd
Socialministeren

Uanset indkomstens størrelse er en fysisk eller psykisk handicappet fortsat handicappet og har merudgifter sammenlignet med kollegaen – en i øvrigt ligestillet person.

Under folketingsdebatten den 4. maj 1982 blev det fremført, at de besparelser, man siden ændringen af § 48, stk. 1, i 1980 har søgt opnået – og har fået realiseret – bl.a. skyldes afskaffelsen af ydelser til »skæve sko« og andre småbeløb.

De samvirkende Invalideorganisationer vil gerne understrege, at vi først og fremmest ønsker handicapkompensationsprincippet slået fast – sådan som det sker ved lovforslag nr. L 123. Den administrative anvendelse, der tidligere har været gjort af denne lovbestemmelse føler vi os derimod ikke i fuld overensstemmelse med.

Det er vor opfattelse, at der hidtil i mange tilfælde er ydet for lidt til familier med svært handicappede børn, mens man i andre tilfælde har ydet støtte, hvor dette synes mindre velmotiveret.

Vi skal gerne tilsige vor positive medvirken til udformningen af sådanne cirkulæremæssige bestemmelser eller vejledende retningslinjer, at sigtet med bestemmelsen – § 48, stk. 1, som foreslået i lovforslag nr. L 123 – fremover i højere grad vil blive modsvaret af praksis.

Der kan i den forbindelse peges på en klarere definition af bestemmelsen handicapbegreb og/eller muligheden af at indføre en form for bagatelgrænse f.eks. udformet ud fra en vurdering af de totale udgifter, der ønskes kompenseret.

Socialministeriets bemærkninger til brev af 10. maj 1982 fra De samvirkende Invalideorganisationer vedrørende L 123 og L 159

De Samvirkende Invalideorganisationer understreger, at man først og fremmest ønsker handicapkompensationsprincippet slået fast. Det er De Samvirkende Invalideorganisationers opfattelse, at der hidtil i mange tilfælde er ydet for lidt til familier med svært handicappede børn, mens der i andre tilfælde har været ydet støtte, hvor dette synes mindre velmotiveret.

De Samvirkende Invalideorganisationer peger på en klarere definition af handicapbegrebet og/eller muligheden af at indføre en form for bagatelgrænse.

Socialministeriet er i princippet enig i, at samfundet – når det er økonomisk muligt – skal kompensere for de byrder, som et handicap medfører. Skal der imidlertid spares på de offentlige budgetter, må de personer, der har så store indtægter, at de til en vis grad selv kan klare sig uden sociale ydelser, tåle en vis nedgang.

Socialministeriet har ikke grundlag for at antage, at der ydes støtte efter § 48, stk. 1, hvor dette synes mindre velmotiveret.

Socialministeriet finder det betænkeligt at skulle foretage en strammere definition af, hvilke handicap, kroniske eller længerevarende sygdomme der skal berettige til hjælp efter § 48, stk. 1, end den, der allerede fremgår af socialministeriets cirkulære af 25. oktober

1980, pkt. 51. Heri gives en nærmere afgrænsning af, hvilken personkreds der kan modtage hjælp. En indskænkning af denne personkreds vil kunne føre til en begrænsning af gruppen til børn med vidtgående fysiske eller psykiske handicap (ca. 10 pct. af de, der i dag får hjælp). Børn med f.eks. sukkersyge, astma, allergi og andre kroniske sygdomme eller sygdomme af længere varighed vil herefter ikke kunne få hjælp. Det, der må være afgørende for at yde hjælp, er, hvilken situation den konkrete familie er i.

Til spørgsmålet om indførelse af en bagatelgrænse eller anden form for delvis egenbetaling af ydelser skal man bemærke, at det er socialministeriets opfattelse, at en hvilken som helst ændring af § 48 af saglige hensyn bør afvente socialstyrelsens undersøgelse. Fastholder man imidlertid ønsket om, at der allerede på nuværende tidspunkt skal ændres i lovens indhold, er det socialministeriets opfattelse, at indførelse af en form for selvbetalertakst – dvs. en ordning, hvorefter alle betaler et nærmere fastsat mindre månedligt beløb – af retfærdighedsgrunde vil være den bedste løsning.

Socialministeriet medvirker gerne ved udarbejdelsen af et eventuelt ændringsforslag indeholdende enten en selvbetalertakst eller en bagatelgrænse.

Bilag 3

Poul Schlüters indlæg under 1. behandling af forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Hjælp til hjemmeboende handicappede børn) (L 123).

(Folketingstidende, forhandlingerne 1981-82 (2. samling), sp. 6685 f.)

(Kort bemærkning).

Poul Schlüter (KF):

Jeg har lagt mærke til, at debatten allerede på nuværende tidspunkt er blevet utrolig polemisk. Det gør mig ondt, for jeg synes, det er så meningsløst. Vi beskæftiger os med et tema, som alle partier har en alvorlig interesse i at få løst bedst muligt.

Jeg skal blot sige til fru Aase Olesen, at det ikke er nogen ny tanke i det konservative folkeparti at anlægge den vurdering på vores sociale udgiftsudvikling, at vi nok giver alt for meget på alt for mange områder til mennesker, som ikke virkelig har hjælp behov, fordi de ikke er i alvorlig nød, og til gengæld giver for lidt i forhold til mange grupper, som er ramt af tilfældige handicap, som vi alle sammen er belastede med.

Det er baggrunden for den sociale holdning til disse spørgsmål, som vi har haft hele tiden. Den havde vi, da denne lov oprindeligt blev behandlet og vedtaget, og den havde vi over for socialindkomsten. Den er både fru Karen Thurø Hansen, fru Lis Møller og fru Agnete Laustsen kendt for. Vi kan være uenige om meget på det sociale område, men lad være at antaste vores motiver; de er slet ikke ringere end de radikales eller f.eks. socialdemokraternes.

(Kort bemærkning).

Poul Schlüter (KF):

Jeg synes, der var noget i fru Aase Olesens sidste betragtninger, som lød meget overbevisende, og som jeg da også går ud fra man kan drøfte videre under udvalgsarbejdet. Vi skal jo ikke stemme i dag; vi har fremsat et lovforslag, som i dag er til første behandling, hvor man skal tage principiel stilling til det. Jeg tror egentlig, at de fleste partier og i hvert fald et flertal, når det kommer til stykket, har principiel velvilje over for ideen med vores lovforslag.

Så spørger man mig, hvorfor vi ikke kan vente på den undersøgelse, som nu er sat i gang. Det vil jeg gerne svare klart på: Der er ingen grund til at vente, for dette drejer sig ikke om lovens administration, det drejer sig om lovens princip, som efter vores opfattelse er forkert og har været forkert fra det øjeblik, princippet blev grundfæstet som lov. Jeg erkender, at det betyder en omkostning; nogle vil mene 11 mill. kr., socialministeren siger, vi må være forberedt på, at det måske er 40 mill. kr.; det må der vel også arbejdes grundigt med i udvalget.

Skulle socialministeren have ret i, at omkostningen nu må anslås alene i niveauet 40 mill. kr., kommer vi til at se på – for jeg er klar over, at det ikke er tider, hvor man kan øse ud med nye store udgifter – om vi inden for min skyld gerne det sociale område kan finde andre 40 mill. kr., som kan spares uden skadevirkning. Det er jeg ganske overbevist om at vore udvalgsmedlemmer er klar til at anvise dækning for.